CĂLDUȚ...

MOARTEA MĂNÂNCĂ BANANE de Alfonso Zurro. În românește de Irina Călin ● TEATRUL MIC ● Data reprezentației: 4 aprilie 1996 ● Regia: Jean Dusaussoy ● Scenografia: Doina Levintza ● Metal: Marian Gheorghe ● Aranjament muzical: Dorina Crișan Rusu ● Mișcarea scenică: Sergiu Anghel ● Distribuția: Radu Amzulescu (Azrael, Moartea), Coca Bloos (Ricardito, Pitana), Mihai Dinvale (Don Cosme, Leprosul, Ardillo), Șerban Ionescu (Bătrânul), Adriana Șchiopu (Aluniță).

Adriana Șchiopu și Radu Amzulescu în Moartea mănâncă banane de Alfonso Zurro la Teatrul Mic (regia: Jean Dusaussoy)

**

Încet, timid, inevitabil nesistematic, dramaturgia universală contemporană începe să pătrundă și în repertoriile noastre. O dată înlăturat embargo-ul politic, ideologic încep să se găsească soluții și pentru depășirea embargo-ului economic (în cazul de față, posibilitatea de a obține de la autori drepturile de reprezentare). Această aducere la zi a repertoriilor ne-a oferit prilejul de a vedea, de exemplu, doar în ultimele luni, piese de Sam Shepard sau Sebastian Barry și, iată, trei texte scurte ale tânărului scriitor andaluz Alfonso Zurro, reunite sub titlul unuia dintre ele, **Moartea mănâncă banane**. Ultimul spectacol citat îl datorăm Teatrului Mic și regizorului francez Jean Dusaussoy care, în urmă cu vreo două stagiuni, ne mai propusese un autor andaluz contemporan, Antonio Onetti, cu **Înjunghiata**, montată la Teatrul Odeon. În ceea ce îi privește pe cei doi dramaturgi spanioli, ne putem considera de-a dreptul răsfățați, piesele lor fiindu-ne propuse nu doar prin intermediul reprezentării lor scenice, dar și în paginile unui volum tradus de Irina Călin, editat de Sic Press Group și lansat în seara premierei de la Mic.

Eticheta „teatru popular" ce însoțește îndeobște scrierile dramatice ale lui Alfonso Zurro răspunde, după mărturisirea autorului, unei preocupări programatice: recuperarea unor „istorii, legende, povestioare, proverbe... care abundă în cultura populară, pentru a împiedica căderea lor în uitare și pentru a putea fi recuperate cum se cuvine de cultura oficială". Pentru un cititor insuficient familiarizat cu acest patrimoniu și căruia nu îi este lesne să cântărească valoarea culturală a restituirii în toate detaliile ei, meritul textelor nu apare foarte însemnat. Ceea ce atrage, totuși, la lectură, ține de ingenuitatea surâzătoare ce însoțește mereu și oriunde creația populară (și, implicit, scrierile lui Zurro), de foarte iberica voluptate de a glosa obsesiv pe tema morții, râzând și înspăimântându-se în același timp, batjocorindo, banalizând-o, dar neignorând-o o clipă, proiectându-i mereu imaginea în cotidian.

Coca Bloos (Soldatul Pitana) în același spectacol

Sunt trăsături pe care le regăsim în concepția regizorală dar, am spune, la nivelul osaturii „teoretice". Carnea, impulsul vital lipsesc, „enunțul problemei" nu este urmat, validat de demonstrație. E un spectacol rece (sau poate călduț), un spectacol la care echipa de realizatori adoptând o atitudine de spectator (avizat, cuviincios, dar spectator), ne e greu nouă, celor din sală, să intrăm într-un joc ce nu începe până aproape de final, deși regulile au fost corect expuse. Imaginea scenică rămâne neutră, neangajantă, cu toate că, din punct de vedere al interpretării actoricești, partiturile sunt bine susținute; parcă centrifug, totuși, fără necesarele corelări de intenții, de tonalități. Prima parte a afirmației e valabilă pentru Coca Bloos, Adriana Șchiopu și Mihai Dinvale; nu și pentru Radu Amzulescu, al cărui personaj rămâne extrem de incert conturat, fapt păgubitor pentru întregul spectacol, căruia Moartea interpretată de el trebuia să-i fie liant. Neutre, fără folos în ultimă instanță, rămân și contribuțiile – altfel, foarte bune în sine – ale scenografiei (Doina Levintza), aranjamentului muzical (Dorina Crișan Rusu) și mișcării scenice (Sergiu Anghel).

Spuneam mai sus că ne e imposibil să intrăm în joc până aproape de final. Precizarea are în vedere ultima piesă a tripticului, **Farsa omului care a zburat**, ce dobândește, grație lui Șerban Ionescu, fluidul de vitalitate pe care îl așteptam încă de la început. Pe ultima sută de metri, deci, lucrurile par a se lega, miraculosul și domesticul coexistă, râsul are forță dar și înfiorare tragică, omul este sublim și derizoriu, moartea e chip al vieții. În situația de față nu prea ne-ar veni totuși să afirmăm că totul e bine când se termină cu bine.

CRISTINA DUMITRESCU

PREMIERA ABSOLUTĂ